

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

11 päivänä maaliskuuta 2015*

Ennakkoratkaisupyyntö — Eurooppa-koulujen perussääntö — Eurooppa-koulujen valituslautakunnan toimivalta lausua erään Eurooppa-koulun ja tuntiopettajan, jota jäsenvaltio ei ole osoittanut tehtävänsä tai lähettänyt, välisestä määräaikaisesta työsopimuksesta

Yhdistetyissä asioissa C-464/13 ja C-465/13,

joissa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvista ennakkoratkaisupyyntöistä, jotka Bundesarbeitsgericht (Saksa) on esittänyt 24.4.2013 tekemillään päätöksillä, jotka ovat saapuneet unionin tuomioistuimeen 27.8.2013, saadakseen ennakkoratkaisun asioissa

Europäische Schule München

vastaan

Silvana Oberto (C-464/13) ja

Barbara O’Leary (C-465/13),

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja L. Bay Larsen (esittelevä tuomari) sekä tuomarit K. Jürimäe, J. Malenovský, M. Safjan ja A. Prechal,

julkisasiamies: P. Mengozzi,

kirjaaja: hallintovirkamies M. Aleksejev,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 15.5.2014 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Europäische Schule München, edustajanaan Rechtsanwalt H. Kunz-Hallstein,
- Silvana Oberto ja Barbara O’Leary, edustajanaan Rechtsanwalt A. Freiherr von Schorlemer,
- Euroopan komissio, asiamiehinnään B. Eggers ja J. Currall,

kuultuaan julkisasiamiehen 4.9.2014 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyynnöt koskevat Luxemburgissa 21.6.1994 tehdyn Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen (EYVL L 212, s. 3; jäljempänä Eurooppa-koulujen yleissopimus) 27 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisen virkkeen tulkintaa.
- 2 Nämä pyynnöt on esitetty kahdessa asiassa, joissa vastakkain ovat Europäische Schule München ja Silvana Oberto sekä Europäische Schule München Barbara O'Leary ja joissa on kyse siitä, onko Saksan tuomioistuinjärjestelmällä toimivaltaa käsitellä kanne, joka koskee asianomaisten työsuhteen määräaikaisuuden pätevyden valvontaa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Wienin yleissopimus

- 3 Valtiosopimusoikeutta koskevan, 23.5.1969 allekirjoitetun Wienin yleissopimuksen (Yhdistyneiden kansakuntien sopimuskokoelma, nide 1155, s. 331, jäljempänä Wienin yleissopimus) 1 artiklan, jonka otsikko on ”Tämän yleissopimuksen soveltamisala”, mukaan kyseistä yleissopimusta sovelletaan valtioiden välisiin valtiosopimuksiin.
- 4 Wienin yleissopimuksen 3 artiklassa, jonka otsikko on ”Tämän yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolella olevat kansainväliset sopimukset”, määrätään seuraavaa:

”Se, että tämä yleissopimus ei koske niitä kansainvälisiä sopimuksia, jotka on tehty valtioiden ja muiden kansainvälisen oikeuden subjektien välillä tai jotka on tehty pelkästään tällaisten muiden subjektien välillä, taikka kansainvälisiä sopimuksia, jotka eivät ole kirjallisessa muodossa, ei vaikuta:

--

b) siihen, kuinka niihin sovelletaan sellaisia tämän yleissopimuksen sääntöjä, joiden alaisia ne kansainvälisen oikeuden nojalla tästä yleissopimuksesta riippumatta saattavat olla; --

--”

- 5 Wienin yleissopimuksen 31 artiklassa, jonka otsikkona on ”Yleinen tulkintasääntö”, määrätään seuraavaa:

”1. Valtiosopimusta on tulkittava vilpittömässä mielessä ja antamalla valtiosopimuksessa käytetyille sanonnoille niille kuuluvassa yhteydessä niiden tavallinen merkitys, sekä valtiosopimuksen tarkoituksen ja päämäärän valossa.

2. Valtiosopimusta tulkittaessa --

3. Yhteyden lisäksi tulee ottaa huomioon:

--

b) jokainen myöhempi valtiosopimusta sovellettaessa noudatettu käytäntö, joka osoittaa osapuolten välisen yhteisymmärryksen valtiosopimuksen tulkinnasta;

c) kaikki osapuolten välisissä suhteissa sovellettavissa olevan kansainvälisen oikeuden asiaan vaikuttavat säännöt.

--”

Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevä yleissopimus

- 6 Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen johdanto-osan ensimmäisestä neljänteen perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”[Korkeat sopimuspuolet] -- katsovat, että Euroopan yhteisöjen henkilöstön lasten yhteistä opetusta varten Euroopan yhteisöjen toimielimien tehokkaan toiminnan varmistamiseksi on perustettu vuodesta 1957 lähtien laitoksia, joista käytetään nimeä 'Eurooppa-koulu';

katsovat, että Euroopan yhteisöt haluavat varmistaa näiden lasten yhteisen opetuksen, ja osallistuvat tässä tarkoituksessa Eurooppa-koulujen toiminnan rahoittamiseen;

katsovat, että Eurooppa-koulujärjestelmä on oma järjestelmänsä, ja katsovat, että se on jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä sekä jäsenvaltioiden ja Euroopan yhteisöjen välistä yhteistyötä, hyväksyen samalla täysin jäsenvaltioiden vastuun niiden omien koulutusjärjestelmien opetuksen sisällöstä ja organisaatiosta sekä niiden kulttuurilliset ja kielelliset erot;

katsovat, että

--

— opetushenkilökunnalle ja muille tässä perussäännössä tarkoitetuille henkilöille tulisi taata riittävä oikeusturva johtokunnan tai hallinnollisten lautakuntien päätöksiä vastaan; tätä tarkoitusta varten tulisi perustaa valituslautakunta, jolla olisi tarkoin rajattu toimivalta;

— valituslautakunnan toimivalta ei vaikuta kansallisten tuomioistuinten toimivaltaan siviili- ja rikosvastuuta koskevilla asioilla.”

- 7 Yleissopimuksen 7 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Kaikkien koulujen yhteiset elimet ovat:

- 1) johtokunta
- 2) pääsihteeri
- 3) tarkastuslautakunnat
- 4) valituslautakunta.

Jokaisen koulun hallinnosta huolehtii hallinnollinen lautakunta ja koulun toimintaa johtaa johtaja.”

- 8 Kyseisen yleissopimuksen 8 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”1. Jollei 28 artiklan määräyksistä muuta johdu, johtokuntaan kuuluu seuraavat jäsenet:

- a) jokaisen Euroopan yhteisöjen jäsenvaltion ministeritason edustaja tai edustajia, joilla on valtuudet tehdä sitoumuksia kyseisen jäsenvaltion hallituksen puolesta, kuitenkin siten, että jokaisella jäsenvaltiolla on vain yksi ääni
- b) Euroopan yhteisöjen komission jäsen

- c) henkilöstötoimikunnan nimittämä edustaja (opetushenkilökunnan keskuudesta) 22 artiklan mukaisesti
- d) oppilaiden vanhempien edustaja, jonka vanhempainyhdistykset ovat nimittäneet 23 artiklan mukaisesti.”
- 9 Yleissopimuksen 12 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:
”Hallinnollisissa asioissa johtokunta
- 1) antaa pääsihteerien, koulujen johtajien ja opetushenkilökunnan toimintaa koskevat säännöt sekä 9 (1) (a) artiklan mukaisesti hallinnollisen ja avustavan henkilökunnan toimintaa koskevat säännöt.”
- 10 Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen 19 artiklan 4 ja 6 kohdassa määrätään seuraavaa:
”Jollei 28 ja 29 artikloista muuta johdu, jokainen 7 artiklassa tarkoitettu hallinnollinen lautakunta koostuu kahdeksasta jäsenestä seuraavasti:
--
4) kaksi opetushenkilökunnan jäsentä, joista toinen edustaa yläasteen ja lukion opetushenkilökuntaa ja toinen edustaa ala-asteen ja esikoulun opetushenkilökuntaa
--
6) hallinnollisen ja avustavan henkilökunnan edustaja.”
- 11 Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen 21 artiklan toisen kohdan mukaan johtajan on täytettävä pätevyysvaatimukset kotimaassaan sellaisen oppilaitoksen johtamista varten, jonka päästötodistus oikeuttaa haltijansa pääsemään yliopistoon.
- 12 Kyseisen yleissopimuksen 22 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan kouluja varten perustetaan henkilöstötoimikunta, joka koostuu jokaisesta koulusta valituista opetushenkilökunnan sekä hallinnollisen ja avustavan henkilökunnan edustajista.
- 13 Saman yleissopimuksen 26 artiklassa määrätään seuraavaa:
”Ainoastaan Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan sopimuspuolten väliset riidat, jotka koskevat tämän yleissopimuksen tulkintaa ja soveltamista ja joita ei ole voitu ratkaista johtokunnassa.”
- 14 Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen 27 artiklan 1, 2 ja 7 kohdassa määrätään seuraavaa:
”1. Tällä yleissopimuksella perustetaan valituslautakunta.
2. Kun kaikki hallinnolliset valitusmahdollisuudet on käytetty, valituslautakunnalla on yksinomainen toimivalta ensimmäisenä ja viimeisenä oikeusasteena, ratkaista riidat, jotka koskevat tämän yleissopimuksen soveltamista sopimuksen alaan kuuluviin henkilöihin hallinnollista ja avustavaa henkilökuntaa lukuun ottamatta ja jotka koskevat yleissopimukseen tai sellaisten sen nojalla annettuihin määräyksiin perustuvien [heille vastaisten] toimien laillisuutta, joita johtokunta tai hallinnollinen lautakunta on heihin kohdistanut käyttäessään tähän yleissopimukseen perustuvaa toimivaltaansa. Kun riidat liittyvät rahoitukseen, valituslautakunnalla on rajoittamaton toimivalta.

Näihin menettelyihin liittyvistä ehdoista ja säännöistä määrätään tarpeen vaatiessa opetushenkilökunnan toimintaa koskevilla säännöillä tai tuntiopettajien työehdoissa, tai koulujen yleissäännöissä.

--

7. Muut riidat, joiden osapuolena koulut ovat, kuuluvat kansallisten tuomioistuinten toimivaltaan. Erityisesti niiden toimivalta siviili- ja rikosoikeudellista vastuuta koskevilla asioissa jää tämän artiklan soveltamisalan ulkopuolelle.”

Tuntiopettajia koskeva säännöstö

15 Eurooppa-koulujen 1.9.1994–31.8.2011 palvelukseen otettuja tuntiopettajia koskevan säännösten (jäljempänä tuntiopettajia koskeva säännöstö) 1.1–1.3 kohdassa todetaan seuraavaa:

”1.1 Eurooppa-koulujen perussäännössä katsotaan jäsenvaltioiden määrätyksi ajaksi lähettämät opettajat pääasialliseen opettajakuntaan kuuluviksi.

1.2 Tämän pääasiallisen opettajakunnan lisäksi Eurooppa-koulut tarvitsevat tuntiopettajia --

1.3 Tuntiopettajia koskevassa säännöstössä määrätään vuosittaisista työsopimuksista. Tuntiopettajien työtehtävät voivat muuttua vuosittain sellaisten opetustuntien lukumäärän mukaisesti, joita lähetetyt opettajat eivät pidä.

--”

16 Tuntiopettajia koskevan säännösten 2 kohdan mukaan johtaja voi ottaa palvelukseen tuntiopettajia tilapäistä tarvetta varten.

17 Kyseisen säännösten sijaisopettajien palvelukseen ottamista koskevia ehtoja koskevissa 3.2 ja 3.4 kohdassa todetaan seuraavaa:

”3.2 Lähetettyä henkilöstä koskevan säännösten -- ja 80 artiklan määräyksiä sovelletaan myös koulun johtajan palvelukseen ottamiin opettajiin.

--

3.4 Koulun sijaintivaltion lainsäädäntö

Tuntiopettajien, uskonnonopettajien ja sijaisopettajien palvelukseenottamis- ja irtisanomisehtoihin sovelletaan koulun sijaintivaltion lainsäädäntöä työehtojen ja -suhteiden, sosiaaliturvan ja verolainsäädännön alalla, sanotun rajoittamatta edellä olevia määräyksiä.

Koulun sijaintivaltion tuomioistuimilla on toimivalta ratkaista riita-asiat.”

Lähetettyä henkilöstöä koskeva säännöstö

- 18 Johtokunnan antaman, Eurooppa-koulujen lähetettyä henkilöstöä koskevan säännösten (jäljempänä lähetettyä henkilöstöä koskeva säännöstö) 6 artiklan a alakohdassa määrätään seuraavaa:

”Tämän säännösten soveltamisalaan kuuluvat tehtävät luokitellaan seuraaviin luokkiin:

- a) Henkilöstöjohtaja:

— Johtaja

— —”

- 19 Lähetettyä henkilöstöä koskevan säännösten 80 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Valituslautakunta on yksin toimivaltainen ensimmäisenä ja viimeisenä asteena kaikissa koulujen toimielinten ja henkilöstön jäsenten välisissä kiistoissa, jotka koskevat henkilöstön jäsenelle vastaisen toimen laillisuutta. Kun riita-asiassa on kyse maksuvaateista, valituslautakunnalla on täysi toimivalta.

2. Sanotun rajoittamatta 77 artiklassa määrättyä valituslautakunnalle tehty valitus otetaan tutkittavaksi vain,

— kun tämän säännösten 79 artiklassa tarkoitettu hallinnollinen valitus on tehty aikaisemmin pääsihteerille tai tarkastuslautakunnalle

ja

— hallinnollinen valitus on hylätty nimenomaisella päätöksellä tai implisiittisesti.

3. Edellä olevasta 2 kohdasta poiketen koulujen hallinnollisten lautakuntien ja johtokunnan päätöksistä voidaan valittaa suoraan valituslautakuntaan.

— —”

- 20 Lähetettyä henkilöstöä koskevan säännösten 86 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Tämän säännösten niitä artikloja, jotka vastaavat yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen artikloja, on tulkittava komission soveltamien perusteiden mukaisesti.”

Saksan oikeus

- 21 Tuomioistuineläytöksestä annetun lain (Gerichtsverfassungsgesetz) 20 §:ssä säädetään seuraavaa:

”_ _

(2) Muilta osin Saksan tuomioistuimen toimivalta ei myöskään ulotu henkilöihin —, jotka ovat kansainvälisen oikeuden yleisten sääntöjen, kansainvälisten sopimusten taikka muiden säännösten nojalla siitä vapautettuja.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 22 Oberto on toiminut Europäische Schule Münchenin tuntiopettajana vuodesta 1998 ja O'Leary vuodesta 2003 alkaen. Heidän opetussopimuksensa, jotka koulun johtaja on allekirjoittanut, on tehty vuoden määräajaksi. Viimeiset heidän peräkkäisistä opetussopimuksistaan on päivätty 13.7.2010, ja ne koskevat ajanjaksoa 1.9.2010–31.8.2011.
- 23 Europäische Schule Münchenin johtajan ja Oberton sekä kyseisen johtajan ja O'Learyn välillä 13.7.2010 tehtyjen opetussopimusten 10 §:ssä todettiin seuraavaa:

”Sovellettava lainsäädäntö ja toimivaltainen tuomioistuin

1. Opetustehtävään sovelletaan jäljempänä luetellussa järjestyksessä tämän sopimuksen määräyksiä, 'uutta säännöstöä' sekä uuden säännösten 3.2 kohdan perusteella sovellettavia lähetettyä henkilöstöä koskevan säännösten säännöksiä. Saksan lainsäädäntöä sovelletaan säännösten 3.4 artiklan mukaisesti vain, jos tässä sopimuksessa tai tähän sopimukseen sovellettavassa Eurooppa-kouluja koskevassa lainsäädännössä ei ole asiaa koskevia määräyksiä ja vain siltä osin kuin asiaa koskevat sääntelyaukot koskevat työehtoja ja -suhteita, sosiaaliturvaa ja verolainsäädäntöä.

2. Siltä osin kuin osapuolten oikeussuhteisiin sovelletaan tätä sopimusta ja Eurooppa-kouluja koskevaa lainsäädäntöä, tästä sopimuksesta johtuvissa koulun ja tuntiopettajan välisissä riidoissa on lähetettyä henkilöstöä koskevan säännösten 80 artiklan mukaisesti yksinomaan toimivaltainen Eurooppa-koulujen valituslautakunta. Saksan valtion tuomioistuimet voivat – tuntiopettajia koskevan säännösten 3.4 artiklan mukaan käsitellä vain sellaisia koulun ja tuntiopettajan välisiä riitoja, jotka koskevat yksinomaan kysymyksiä, joihin sovelletaan edellä 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla Saksan lainsäädäntöä.”

- 24 Oberto ja O'Leary ovat kahdella Arbeitsgericht Münchenissä (Münchenin työtuomioistuin) nostamallaan kanteella riitauttaneet työsopimustensa keston rajoittamisen yhteen vuoteen. He väittivät Arbeitsgericht Münchenissä, että Saksan tuomioistuimet ovat toimivaltaisia ratkaisemaan heidän työsuhteidensa määräaikaaisuuden pätevyyttä koskevan kysymyksen. Arbeitsgericht München otti tekemällään välipäätöksellä kanteet tutkittaviksi Europäische Schule Münchenin esittämästä oikeudenkäyntiväitteestä huolimatta.
- 25 Koska Europäische Schule Münchenin tekemä valitus ei menestynyt, se teki Revision-valituksen Bundesarbeitsgerichtein (liittovaltion työtuomioistuin). Europäische Schule München väitti tässä tuomioistuimessa, että se ei ole Saksan tuomioistuinjärjestelmän alainen, koska pääasian riita kuuluu Eurooppa-koulujen valituslautakunnan yksinomaisen toimivallan alaan.
- 26 Bundesarbeitsgericht pohtii tässä yhteydessä Saksan tuomioistuinten toimivaltaa käsitellä pääasia. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että ratkaisu, joka sen on tästä toimivallasta tehtävä, riippuu Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisen virkkeen tulkinnasta.
- 27 Tässä tilanteessa Bundesverwaltungsgericht päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle molemmissa ennakkoratkaisupyyntöissä seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäistä virkettä tulkittava siten, että Eurooppa-koulun palveluksessa olevat tuntiopettajat, jotka eivät ole jäsenvaltioiden lähettämiä, ovat yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvia henkilöitä, eikä heitä suljeta – kuten hallinnolliseen ja avustavaan henkilökuntaan kuuluvia – tämän määräyksen soveltamisalan ulkopuolelle?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi:

Onko Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäistä virkettä tulkittava siten, että se kattaa myös koulun johtajan tehtäviään suorittaessaan tuntiopettajiin kohdistamien, heille vastaisten yleissopimukseen tai sen nojalla annettuihin määräyksiin perustuvien toimien laillisuuden?

3) Jos toiseen kysymykseen vastataan myöntävästi:

Onko Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäistä virkettä tulkittava siten, että myös Eurooppa-koulun johtajan ja tuntiopettajan välinen sopimus tuntiopettajan työsuhteen määrä-aikaisuudesta on tuntiopettajaan kohdistettu ja tälle vastainen johtajan toimi?

4) Jos toiseen tai kolmanteen kysymykseen vastataan kieltävästi:

Onko Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäistä virkettä tulkittava siten, että siinä mainitulla valituslautakunnalla on silloin, kun kaikki hallinnolliset valitusmahdollisuudet on käytetty, yksinomainen toimivalta ensimmäisenä ja viimeisenä oikeusasteena ratkaista riidat, jotka koskevat koulun johtajan tuntiopettajan kanssa tekemän työsopimuksen määräaikaaisuutta, kun tämä sopimus perustuu lähinnä johtokunnan määräykseen, joka sisältyy – – tuntiopettajia koskevan säännösten 1.3 kohtaan, jossa määrätään vuosittaisista työsopimuksista?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Unionin tuomioistuimen toimivalta

- 28 Oberto ja O'Leary ovat kiistäneet unionin tuomioistuimen toimivallan tulkita Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen määräyksiä sillä perusteella, että viimeksi mainitun ei voida katsoa olevan osa unionin oikeutta.
- 29 Tältä osin on syytä palauttaa mieleen, että sopimus, jonka Euroopan unionin neuvosto on tehnyt SEUT 217 ja SEUT 218 artiklan mukaisesti, on Euroopan unionin osalta SEUT 267 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohdassa tarkoitettu unionin toimielimen toimi, että sopimuksen tultua voimaan sen määräykset ovat erottamaton osa unionin oikeusjärjestystä ja että unionin tuomioistuin on tämän oikeusjärjestyksen osalta toimivaltainen antamaan ennakkoratkaisun tällaisen sopimuksen tulkinnasta (ks. tuomio Demirel, 12/86, EU:C:1987:400, 7 kohta).
- 30 Samoin on Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen kaltaisen kansainvälisen sopimuksen osalta, jonka Euroopan yhteisöt tekivät EY:n perustamissopimuksen 235 artiklan (josta tuli EY 308 artikla, josta puolestaan tuli SEUT 352 artikla) perusteella, kun ne oli valtuutettu tähän Euroopan yhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön valtuuttamisesta allekirjoittamaan ja tekemään yleissopimus Eurooppa-koulujen perussäännöstä 17.6.1994 tehdyllä neuvoston päätöksellä 94/557/EY (EYVL L 212, s. 1).
- 31 Unionin tuomioistuin on näin ollen toimivaltainen antamaan ennakkoratkaisun tämän yleissopimuksen ja sen perusteella annettujen toimien tulkinnasta.

Alustavat huomautukset

- 32 On syytä aluksi palauttaa mieleen, että Eurooppa-koulut ovat oma järjestelmänsä, jossa kansainvälisellä sopimuksella toteutetaan jäsenvaltioiden välinen ja jäsenvaltioiden ja unionin välinen yhteistyö (ks. tuomio Miles ym., C-196/09, EU:C:2011:388, 39 kohta).
- 33 Oikeuskäytännöstä seuraa myös, että Eurooppa-koulut muodostavat kansainvälisen järjestön toimielimen, joka sillä unionin kanssa olevista toiminnallisista yhteyksistä huolimatta pysyy muodollisesti erillisenä unionista ja sen jäsenvaltioista (ks. vastaavasti tuomio Miles ym., C-196/09, EU:C:2011:388, 42 kohta).
- 34 Vaikka näin ollen on niin, että Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevä yleissopimus on unionin osalta SEUT 267 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohdassa tarkoitettu unionin toimielimen toimi, siihen myös sovelletaan kansainvälistä oikeutta ja erityisesti sen tulkinnan osalta kansainvälistä sopimusoikeutta (ks. vastaavasti tuomio Brita, C-386/08, EU:C:2010:91, 39 kohta).
- 35 Kansainvälinen sopimusoikeus on kodifioitu pääasiallisesti Wienin yleissopimuksessa. Tämän yleissopimuksen 1 artiklan mukaan sitä sovelletaan valtioiden välisiin valtiosopimuksiin. Se, että yleissopimus ei sen 3 artiklan b kohdan mukaan koske niitä kansainvälisiä sopimuksia, jotka on tehty valtioiden ja muiden kansainvälisen oikeuden subjektien välillä, ei kuitenkaan vaikuta siihen, kuinka niihin sovelletaan sellaisia Wienin yleissopimuksen sääntöjä, joiden alaisia ne kansainvälisen oikeuden nojalla tästä yleissopimuksesta riippumatta saattaisivat olla.
- 36 Tästä seuraa se, että Wienin yleissopimuksen sääntöjä sovelletaan jäsenvaltioiden ja kansainvälisen järjestön väliseen sopimukseen, kuten Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevään yleissopimukseen, siltä osin kuin nämä säännöt ilmentävät yleistä kansainvälistä tapaoikeutta. Näin ollen viimeksi mainittua yleissopimusta on tulkittava näiden sääntöjen perusteella (ks. vastaavasti tuomio Brita, EU:C:2010:91, 41 kohta).
- 37 Wienin yleissopimuksen 31 artiklan mukaan, joka ilmentää kansainvälistä tapaoikeutta (ks. vastaavasti tuomio komissio v. Suomi, C-118/07, EU:C:2009:715, 39 kohta), valtiosopimusta on tulkittava vilpittömässä mielessä ja antamalla valtiosopimuksessa käytetyille sanonnoille niille kuuluvassa yhteydessä niiden tavallinen merkitys sekä valtiosopimuksen tarkoituksen ja päämäärän valossa (ks. tuomio Brita, EU:C:2010:91, 43 kohta).
- 38 Lisäksi Wienin yleissopimuksen 31 artiklan 3 kappaleen b kohdan mukaan valtiosopimusta tulkittaessa on otettava huomioon jokainen myöhempi valtiosopimusta sovellettaessa noudatettu käytäntö, joka osoittaa osapuolten välisen yhteisymmärryksen valtiosopimuksen tulkinnasta.

Ensimmäinen kysymys

- 39 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy ensimmäisessä kysymyksessään, onko Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäistä virkettä tulkittava siten, että Eurooppa-koulun palveluksessa olevat tuntiopettajat, jotka eivät ole jäsenvaltioiden lähettämiä, ovat tässä määräyksessä tarkoitettuja henkilöitä toisin kuin hallinnolliseen ja avustavaan henkilökuntaan kuuluvat, jotka eivät kuulu sen soveltamisalaan.
- 40 Tältä osin on todettava, että tämän yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisessä virkkeessä ja toisessa alakohdassa määrätään yhtäältä, että kun kaikki hallinnolliset valitusmahdollisuudet on käytetty, valituslautakunnalla on yksinomainen toimivalta ensimmäisenä ja viimeisenä oikeusasteena ratkaista riidat, jotka koskevat tämän yleissopimuksen soveltamista

sopimuksen alaan kuuluviin henkilöihin hallinnollista ja avustavaa henkilökuntaa lukuun ottamatta, ja toisaalta, että näihin menettelyihin liittyvistä ehdoista ja säännöistä määrätään tarpeen vaatiessa opetushenkilökunnan toimintaa koskevilla säännöillä tai tuntiopettajien työehdoilla.

- 41 Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdan sanamuodosta seuraa näin ollen, että tuntiopettajat kuuluvat tämän yleissopimuksen määräyksen ensimmäisen alakohdan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettuihin henkilöihin toisin kuin hallinnolliseen ja avustavaan henkilökuntaan kuuluvat, jotka eivät kuulu määräyksen soveltamisalaan.
- 42 Tätä tulkintaa vahvistaa lisäksi asiayhteys, johon Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohta kuuluu.
- 43 Kuten komissio on todennut huomautuksissaan, tästä yleissopimuksesta ja erityisesti sen 19 artiklan 4 ja 6 kohdasta ja 22 artiklan ensimmäisestä alakohdasta käy ilmi, että yleissopimuksessa tehdään selvä ero yhtäältä opetushenkilökunnan ja toisaalta hallinnollisen ja avustavan henkilökunnan välillä.
- 44 Näin ollen ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäistä virkettä on tulkittava siten, että Eurooppa-koulun palveluksessa olevat tuntiopettajat, jotka eivät ole jäsenvaltioiden lähettämiä, ovat tässä määräyksessä tarkoitettuja henkilöitä, toisin kuin hallinnolliseen ja avustavaan henkilökuntaan kuuluvat, jotka eivät kuulu määräyksen soveltamisalaan.

Kolmas kysymys

- 45 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy kolmannella kysymyksellään, jota on syytä tarkastella ennen toista kysymystä, onko Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäistä virkettä tulkittava siten, että myös koulun ja tuntiopettajan väliseen työsopimukseen sisältyvä sopimus tuntiopettajan työsuhteen määräaikaaisuudesta on tuntiopettajalle vastainen toimi.
- 46 On syytä todeta, että tähän yleissopimukseen ei sisälly sen 27 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäiseen virkkeeseen sisältyvän käsitteen "[vastainen] toimi" määritelmää.
- 47 Kuten Europäische Schule München ja komissio ovat huomauttaneet, yleissopimuksen eri kieliversioiden välillä on eroja siltä osin kuin kyse on sanasta "toimi" siten, että esimerkiksi espanjaksi käytetään ilmausta "un acto", englanniksi "any act", ranskaksi "un acte" ja italiaksi "un atto"; näiden ilmausten ulottuvuus on laajempi kuin saksankielisessä versiossa käytetyn ilmauksen "Entscheidung", joka tarkoittaa kirjaimellisesti päätöstä.
- 48 Tältä osin on muistettava, että Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen johdanto-osan neljännen kappaleen viidennen luetelmakohdan mukaan opetushenkilökunnalle ja muille tässä perussäännössä tarkoitetuille henkilöille olisi taattava riittävä oikeusturva johtokunnan tai hallinnollisten lautakuntien päätöksiä vastaan.
- 49 Koska yleissopimuksessa ja sen soveltamiseksi annetuissa säännöksissä, jotka Wienin yleissopimuksen 31 artiklan 3 kappaleen c kohdan nojalla on otettava huomioon, ei lisäksi ole mitään, mikä puhuisi tätä vastaan, on käsiteltävässä asiassa annettava etusija käsitteen "vastainen toimi" laajalle tulkinnalle, kun erityisesti otetaan huomioon edellisessä kohdassa mainittu tavoite.
- 50 On korostettava, että Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaan tuntiopettajia koskevan säännösten, jossa määritetään muun muassa valituslautakunnassa käytäviin menettelyihin liittyvät ehdot ja säännöt, 3.2 kohdassa määrätään, että lähetettyä henkilöstöä koskevan säännösten 80 artiklaa, joka sisältyy säännösten

muutoksenhakukeinoja koskevaan VII osastoon, sovelletaan tuntiopettajiin ja valituslautakunta on yksin toimivaltainen ainoana asteena kaikissa Eurooppa-koulujen toimielinten ja tuntiopettajien välisissä kiistoissa, jotka koskevat ”heille vastaisen toimen” laillisuutta.

- 51 Tältä osin on todettava, että lähetettyä henkilöstöä koskevan säännösten 80 artiklan 1 kohdan sanamuoto vastaa Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen 91 artiklan sanamuotoa (Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen näiden yhteisöjen muuta henkilöstöä koskevien palvelussuhteen ehtojen vahvistamisesta sekä yhteisöjen virkamiehiin tilapäisesti sovellettavien erityisten toimenpiteiden laatimisesta 29.2.1968 annettu neuvoston asetus (ETY, Euratom, EHTY) N:o 259/68 (EYVL L 56, s. 1)); viimeksi mainitun artiklan nojalla Euroopan unionin tuomioistuimella on toimivalta ratkaista kaikki unionin ja näissä henkilöstösääntöissä tarkoitettujen henkilön väliset riidat, jotka koskevat sellaisen toimen laillisuutta, joka on henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla kyseiselle henkilölle vastainen.
- 52 Lisäksi lähetettyä henkilöstöä koskevan säännösten 86 artiklan mukaan tämän säännösten artikloja, jotka vastaavat Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen artikloja, tulkitaan komission soveltamien perusteiden mukaisesti.
- 53 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ainoastaan asianomaisen oikeudelliseen tilanteeseen suoraan ja erikseen vaikuttavien toimien voidaan katsoa olevan tälle vastaisia. Unionin tuomioistuin on myös toistuvasti tulkinnut Euroopan unionin virkamiesten henkilöstösääntöjen 90 artiklassa tarkoitettua henkilölle vastaisen toimen käsitettä siten, että sillä tarkoitetaan toimea, joka voi suoraan vaikuttaa tiettyyn oikeustilaan (ks. esim. määräys Strack v. komissio, C-237/06 P, EU:C:2007:156, 62 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 54 Unionin tuomioistuin on lisäksi jo todennut eräässä ylimääräistä toimenhaltijaa koskeneessa asiassa, että mainittujen henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu henkilölle vastainen toimi oli kyseisessä tapauksessa työsopimus (ks. tuomio Castagnoli v. komissio, 329/85, EU:C:1987:352, 11 kohta).
- 55 Tuntiopettajan työsopimusta on näin ollen pidettävä lähetettyä henkilöstöä koskevan säännösten 80 artiklassa tarkoitettuna ”henkilölle vastaisena toimena” sitäkin suuremmalla syyllä, kun – kuten käsiteltävässä asiassa – sovellettavassa lainsäädännössä edellytetty sopimuksen keston kaltainen sopimuksen osatekijä seuraa suoraan tuntiopettajia koskevan säännösten 1.3 kohdan soveltamisesta.
- 56 Edellä esitetyn perusteella kolmanteen kysymykseen on vastattava, että Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäistä virkettä on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että koulun ja tuntiopettajan väliseen työsopimukseen sisältyvää sopimusta työsuhteen määräaikaaisuudesta pidetään tuntiopettajalle vastaisena toimena.

Toinen kysymys

- 57 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy toisella kysymyksellään, onko Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäistä virkettä tulkittava siten, että koulun johtajan tehtäviään suorittaessaan toteuttama toimi kuuluu tämän määräyksen soveltamisalaan.
- 58 On syytä täsmentää, että pelkästään se, että johtajan toimia ei nimenomaisesti mainita yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisessä virkkeessä, ei voi vaikuttaa siten, että ne suljettaisiin tämän määräyksen soveltamisalan ulkopuolelle.

- 59 Yhtäältä on muistettava, että Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaan valintalautakunnassa käytäviin menettelyihin liittyvistä ehdoista ja säännöistä määrätään tarpeen vaatiessa opetushenkilökunnan toimintaa koskeissa säännöissä tai tuntiopettajien työehdoissa.
- 60 Toisaalta Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevää yleissopimusta on tulkittava erityisesti Wienin yleissopimuksen 31 artiklan mukaisesti, jossa määrätään, että on otettava huomioon kaikki osapuolten välisissä suhteissa sovellettavissa olevan kansainvälisen oikeuden asiaan vaikuttavat säännöt ja annettava suuri merkitys jokaiselle myöhemmälle ensiksi mainittua valtiosopimusta sovellettaessa noudatetulle käytännölle.
- 61 Kuten kansainvälisen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä käy ilmi, myöhempi valtiosopimusta sovellettaessa noudatettava käytäntö voi saada etusijan tämän sopimuksen varsinaiseen sanamuotoon nähden, jos käytäntö ilmentää sopimuspuolten yhteisymmärrystä (Kansainvälinen tuomioistuin, Préah Vihéarin temppeleä koskeva asia (Kambodža v. Thaimaa), tuomio 15.6.1962, kokoelma 1962, s. 6).
- 62 Näin ollen Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäiseen virkkeeseen sisältyvien sanojen ”toimien – – , joita johtokunta tai hallinnollinen lautakunta on – – kohdistanut”, merkityksen määrittämiseksi on nojautettava osapuolten välisissä suhteissa sovellettavissa olevan kansainvälisen oikeuden asiaan vaikuttaviin sääntöihin sekä jokaiseen myöhempään tätä yleissopimusta sovellettaessa noudatettuun käytäntöön.
- 63 Käsiteltävässä asiassa on todettava, että lähetettyä henkilöstöä koskevan säännösten 80 artiklan mukaan, johon tuntiopettajia koskevan säännösten 3.2 kohdassa viitataan ja jossa määrätään Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaisesti Eurooppa-koulujen valituslautakunnassa käytäviin menettelyihin liittyvistä ehdoista ja säännöistä, valituslautakunnan yksinomainen toimivalta ulottuu kaikkiin Eurooppa-koulujen hallintoelinten ja henkilöstön jäsenten välisiin riita-asioihin, jotka koskevat henkilöstön jäsenelle vastaisen toimen laillisuutta. Kyseisen yleissopimuksen 7 artiklan viimeisestä kohdasta, kun se luetaan yhdessä yleissopimuksen 21 artiklan toisen kohdan kanssa, sekä lähetettyä henkilöstöä koskevan säännösten liitteessä I olevasta 6 artiklan a alakohdasta käy ilmi, että Eurooppa-koulun johtaja on kyseisen koulun hallintoelin.
- 64 Lähetettyä henkilöstöä koskevan säännösten 80 artiklan sanamuoto poikkeaa siis Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisen virkkeen sanamuodosta.
- 65 Mainitun 80 artiklan perusteella on sittemmin kehittynyt Eurooppa-koulujen valituslautakunnan oikeuskäytäntö, jonka mukaan valitus voidaan tehdä henkilölle vastaisesta toimesta, jonka on antanut Eurooppa-koulujen hallintoelin. Tätä oikeuskäytäntöä on pidettävä Wienin yleissopimuksen 31 artiklan 3 kappaleen b kohdassa tarkoitettuna Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevää yleissopimusta sovellettaessa noudatettuna myöhempänä käytäntönä.
- 66 Mainitun yleissopimuksen sopimuspuolet eivät ole milloinkaan riitauttaneet tätä käytäntöä. Riitautuksen puuttumista on pidettävä ilmauksena siitä, että sopimuspuolet ovat hiljaisesti hyväksyneet tämän käytännön.
- 67 Tästä seuraa, että mainitun lähetettyä henkilöstöä koskevan säännösten 80 artiklaan perustuvan käytännön on katsottava perustavan sopimuspuolten välisen yhteisymmärryksen Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisen virkkeen tulkinnasta. Tämä käytäntö voi näin ollen saada etusijan viimeksi mainitun määräyksen sanamuotoon nähden, jolloin tämä määräys on luettava siten, että se ei ole esteenä sille, että Eurooppa-koulujen hallintoelinten toimien katsotaan lähtökohtaisesti kuuluvan kyseisen määräyksen alaan.

- 68 Siltä osin kuin kyse on tuntiopettajia koskevien sääntöjen 3.4 kohdan vaikutuksesta pääasiaan, on palautettava mieleen, että tämän määräyksen nojalla Eurooppa-koulun sijaintivaltion tuomioistuimilla on toimivalta ratkaista riita-asiat, jotka koskevat tuntiopettajien, uskonnonopettajien ja sijaisopettajien palvelukseenottamis- ja irtisanomisehtoja, joihin sovelletaan koulun sijaintivaltion lainsäädäntöä työehtojen ja -suhteiden, sosiaaliturvan ja verolainsäädännön alalla sanotun rajoittamatta edellä olevia määräyksiä.
- 69 Siltä osin kuin mainittu riita-asia koskee työsopimuksen määräaikaaisuutta siten kuin tuntiopettajia koskevien sääntöjen 1.3 kohdassa määrätään, se ei voi kuulua asianomaisen Eurooppa-koulun sijaintivaltion tuomioistuinten toimivaltaan. Tämä ilmaistaan lisäksi pääasian asianosaisten välisten opetussopimusten 10 §:n 2 kohdassa.
- 70 Näin ollen on katsottava, että tuntiopettajia koskevien sääntöjen 1.3, 3.2 ja 3.4 kohtaa on tulkittava siten, että tuntiopettajan ja Eurooppa-koulun johtajan väliseen sopimukseen sisältyvän työsuhteen määräaikaaisuutta koskevan sopimuksen laillisuutta koskeva riita kuuluu Eurooppa-koulujen valituslautakunnan yksinomaiseen toimivaltaan.
- 71 Lisäksi on todettava, että – toisin kuin Oberto ja O'Leary esittivät istunnossa – Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen ja tuntiopettajia koskevien sääntöjen asian kannalta merkityksellisten määräysten tällainen tulkinta, jonka mukaan mainitulla valituslautakunnalla on yksinomainen toimivalta ratkaista pääasiassa kyseessä olevan kaltainen riita-asia, ei vaikuta asianomaisten tehokasta oikeussuojaa koskevaan oikeuteen.
- 72 Unionin tuomioistuin on todennut Eurooppa-koulujen valituslautakunnasta, että se täyttää kaikki edellytykset, joita vaaditaan, jotta elintä voidaan pitää SEUT 267 artiklassa tarkoitettuna tuomioistuimena, eli elimen lakisääteisyys, pysyvyys, tuomiovallan pakottavuus, menettelyn kontradiktorisuus, toimiminen oikeussääntöjen soveltajana ja riippumattomuus, lukuun ottamatta jäsenvaltioon kuulumista (ks. vastaavasti tuomio Miles ym., EU:C:2011:388, 37–39 kohta).
- 73 Tämän jälkeen on palautettava mieleen, että Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan mukaan tehokkaan oikeussuojan periaatteella ei anneta oikeutta saada asia käsitellyksi kahdessa oikeusasteessa vaan vain oikeus tuomioistuimeen (ks. tuomio 17.7.2014, Sánchez Morcillo ja Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, 36 kohta).
- 74 Vaikka lopuksi unionin tuomioistuin totesi tuomiossa Miles ym. (EU:C:2011:388, 43–45 kohta), että sillä ei ollut toimivaltaa vastata Eurooppa-koulujen valituslautakunnan esittämään kysymykseen, koska tämä ei ole SEUT 267 artiklassa tarkoitettu jäsenvaltion tuomioistuin, unionin tuomioistuin myönsi myös, että se, että tällä valituslautakunnalla olisi mahdollisuus – tai jopa velvollisuus – kääntyä unionin tuomioistuimen puoleen sellaisen riita-asian yhteydessä, jossa vastakkain ovat Eurooppa-kouluun lähetetyt opettajat ja jossa on sovellettava unionin yleisiä oikeusperiaatteita, on harkittavissa, mutta katsoi, että jäsenvaltioiden asiana on muuttaa tällä hetkellä voimassa olevaa Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevällä yleissopimuksella vahvistettua oikeussuojajärjestelmää.
- 75 On siis katsottava, että pääasian vastaajien velvollisuus saattaa Europäische Schule Münchenin johtajan kanssa tekemäänsä työsopimukseen sisältyvän työsuhteen määräaikaaisuutta koskevan sopimuksen laillisuutta koskeva riita-asia käsiteltäväksi Eurooppa-koulujen valituslautakuntaan, joka ratkaisee asian ainoana oikeusasteena ja joka ei voi esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymystä, ei vaikuta heidän tehokasta oikeussuojaa koskevaan oikeuteensa.
- 76 Edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäistä virkettä on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että Eurooppa-koulun johtajan tehtäviään suorittaessaan toteuttama toimi kuuluu lähtökohtaisesti tämän määräyksen soveltamisalaan. Tuntiopettajia koskevan

säännösten 1.3, 3.2 ja 3.4 kohtaa on tulkittava siten, että tuntiopettajan ja kyseisen johtajan väliseen sopimukseen sisältyvän työsuhteen määräaikaista koskevan sopimuksen laillisuutta koskeva riita kuuluu Eurooppa-koulujen valituslautakunnan yksinomaiseen toimivaltaan.

Neljäs kysymys

- 77 Kun otetaan huomioon toiseen kysymykseen esitetty vastaus, neljänten kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

- 78 Pääasioiden asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asiat seuraavasti:

- 1) **Luxemburgissa 21.6.1994 jäsenvaltioiden ja Euroopan yhteisöjen välillä tehdyn Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäistä virkettä on tulkittava siten, että Eurooppa-koulun palveluksessa olevat tuntiopettajat, jotka eivät ole jäsenvaltioiden lähettämiä, ovat tässä määräyksessä tarkoitettuja henkilöitä, toisin kuin hallinnolliseen ja avustavaan henkilökuntaan kuuluvat, jotka eivät kuulu määräyksen soveltamisalaan.**
- 2) **Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäistä virkettä on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että koulun ja tuntiopettajan väliseen työsuhteeseen sisältyvää sopimusta työsuhteen määräaikaista pidetään tuntiopettajalle vastaisena toimenä.**
- 3) **Eurooppa-koulujen perussäännön määrittelevän yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäistä virkettä on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että Eurooppa-koulun johtajan tehtäviään suorittaessaan toteuttama toimi kuuluu lähtökohtaisesti tämän määräyksen soveltamisalaan. Eurooppa-koulujen 1.9.1994–31.8.2011 palvelukseen otettuja tuntiopettajia koskevan säännösten 1.3, 3.2 ja 3.4 kohtaa on tulkittava siten, että tuntiopettajan ja kyseisen johtajan väliseen sopimukseen sisältyvän työsuhteen määräaikaista koskevan sopimuksen laillisuutta koskeva riita kuuluu Eurooppa-koulujen valituslautakunnan yksinomaiseen toimivaltaan.**

Allekirjoitukset